

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 27545/2023
06.03.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Доламић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Привредни суд у Краљеву, коју заступа законски заступник Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизијама тужиоца и тужене изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 60/23 од 23.05.2023. године, у седници одржаној 06.03.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 60/23 од 23.05.2023. године у ставу првом изреке, те ставовима другом и трећем изреке у обавезујућем делу.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гжрр 60/23 од 23.05.2023. године у ставу првом изреке, те ставовима другом и трећем изреке у обавезујућем делу и пресуда Првог основног суда у Београду Прр1 77/21 од 02.11.2022. године у делу за исплату главнице од 469.106,70 динара са законском затезном каматом од 11.07.2019. године до исплате и одлуке о парничним трошковима и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 60/23 од 23.05.2023. године у ставу другом изреке у одбијајућем делу и ставовима четвртном и петом изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 60/23 од 23.05.2023. године у ставу другом изреке у одбијајућем делу и ставовима четвртном и петом изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду Прр1 77/21 од 02.11.2022. године, ставом првим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу због повреде права на суђење у разумном року исплати на име накнаде имовинске штете износ од 469.106,70 динара, са законском затезном каматом од 08.07.2016. године до исплате. Ставом другим

изреке, тужена је обавезана да тужиоцу надокнади парничне трошкове од 114.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гжрр 60/23 од 23.05.2023. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда, исправљена решењем тог суда Прр1 77/21 од 16.03.2023. године, у делу става првог изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу због повреде права на суђење у разумном року на име накнаде имовинске штете исплати износ од 469.106,70 динара, као и у делу става другог изреке којим су тужиоцу досуђени трошкови поступка у износу од 114.000,00 динара. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда, исправљена решењем од 16.03.2023. године у преосталом делу става другог изреке тако што је обавезана тужена да тужиоцу на износ од 469.106,70 динара плати законску затезну камату почев од 11.07.2019. године као дана подношења тужбе до исплате, док је захтев тужиоца за исплату камате на наведени износ почев од 08.07.2016. године па до 11.07.2019. године одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у преосталом делу става другог изреке првостепене пресуде, исправљене решењем првостепеног суда од 16.03.2023. године, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на досуђене трошкове поступка од 114.000,00 динара плати законску затезну камату од наступања услова за извршење до исплате, док је захтев тужиоца за исплату камате почев од пресуђења до наступања услова за извршење одбијен као неоснован. Ставом четвртим изреке, тужилац је обавезан да туженој надокнади трошкове другостепеног поступка од 9.000,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену обе странке су, на основу члана 404. ЗПП, изјавиле благовремене ревизије.

Тужилац побија пресуду у делу става другог изреке којим је одбијен тужбени захтев за исплату законске затезне камате, као и у ставовима четвртом и петом изреке којим је обавезан да туженој надокнади трошкове другостепеног поступка, односно одбијен је његов захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка, због погрешне примене материјалног права.

Тужена побија пресуду у обавезујућем делу због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију тужене.

Одлучујући о дозвољености ревизије тужене у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 10/23) Врховни суд је утврдио да је ревизија дозвољена због потребе уједначавања судске праксе, те је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући правноснажну пресуду у делу који се побија ревизијом тужене по члану 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку доношења другостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Предмет спора је накнада штете коју тужилац, као бивши запослени у „Концерн фабрике вагона Краљево“ АД Вагоноградња ДОО Краљево – у стечају трпи, као последицу изосталог намирења потраживања из радног односа у поступку стечаја послодавца. Према утврђеном чињеничном стању поступак стечаја води се пред Привредним судом у Краљеву под бројем 2Ст 48/2015, у том поступку тужиоцу су призната потраживања у износима од 399.245,12 динара и 182.149,50 динара, од чега је исплаћено 33.145,81 динара и 43.477,93 динара, па је захтев за исплату од 469.106,70 динара нижи од износа разлике признатог, а неисплаћеног у стечајном поступку. Решењем Привредног суда у Краљеву Р4Ст 53/2019 од 08.03.2019. године, усвојен је приговор тужиоца за убрзање поступка и утврђено да му је у наведеном стечајном поступку повређено право на суђење у разумном року.

Са полазиштем на наведено утврђење првостепени суд, на основу члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року, усваја постављени тужбени захтев за исплату главнице, са законском затезном каматом од дана отварања стечајног поступка над послодавцем тужиоца.

Другостепени суд, са полазиштем на наведену материјалноправну одредбу, као и одредбе члана 172. Закона о облигационим односима, члана 58. Устава Републике Србије и члана 1. Протокола број 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода потврђује првостепену пресуду у односу на главно потраживање и парничне трошкове, а преиначује у делу за исплату законске затезне камате тако што одбија захтев за временски период од отварања поступка стечаја до подношења тужбе у овој парници.

Основано се ревизијом тужене указује да због погрешне примене материјалног права нису утврђене све битне чињенице.

На седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.11.2018. године донет је закључак, који је допуњен на седници од 27.09.2019. године, по коме Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року.

За постојање одговорности тужене, у смислу наведеног закључка неопходно је да је потраживање запосленог из радног односа настало у време када је послодавац пословао друштвеним капиталом, односно капиталом под контролом државе, које чињенице у конкретном случају нису утврђене на основу садржине изведених доказа. Констатација да је послодавац тужиоца пре отварања поступка стечаја био у власништву државе није поткрепљена садржином изведених доказа. Из утврђења првостепеног суда, које је другостепени суд узео за подлогу своје одлуке, произилази да је потраживање тужиоца признато у стечајном поступку у номиналним износима од 399.245,12 динара и 180.149,50 динара, али нема података о томе од чега се оно састоји. Остало је неразјашњено да ли признате износе чини само главница или и законска затезна камата обрачуната до отварања поступка стечаја, те уколико је

призната и камата да ли је обрачуната простим процентним рачуном или конформном методом. Одлуком Уставног суда Уз 82/09 од 12.07.2012. године, објављеном у „Службеном гласнику РС“ бр 73 од 27.07.2012. године, проглашена је неуставном законска одредба о примени комфорне методе обрачуна законске затезне камате, па су наведене чињенице неопходне за испитивање правилности материјалног права.

У поновљеном поступку првостепени суд ће утврдити чињенице на које је напред указано, те имати у виду да је по напред наведеном закључку Врховног касационог суда за случај да је послодавац тужиоца пословао приватним капиталом у време настанка спорног потраживања, за одговорност тужене неопходно утврђење постојања узрочно-последичне везе између повреде права на суђење у разумном року и немогућности наплате потраживања. У поновљеном поступку првостепени суд ће поново одлучити и о трошковима целог поступка у смислу члана 165. став 4. ЗПП.

Из изнетих разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Одлучујући о дозвољености посебне ревизије тужиоца, Врховни суд налази да нису испуњени услови прописани одредбом члана 404. став 1. ЗПП.

Са полазиштем на напред наведени закључак Грађанског одељења Врховног касационог суда, у пракси овог суда није спорно питање да законска затезна камата на износ материјалне штете не може тећи пре него што је тужена позвана да штету надокнади. Одлука о основаности захтева за накнаду трошкова жалбеног поступка условљена је успехом странака у поступку по редовном правном леку. Имајући у виду разлоге на којима је заснован део одлуке који се побија ревизијом тужиоца, овај суд налази да она не одступа од устаљене праксе Врховног суда.

Из изнетих разлога, одлука у ставу трећем изреке донета је на основу члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући дозвољеност ревизије тужиоца као редовне у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија недозвољена.

Одредбом члана 28. став 1. ЗПП, происано је да ако је за утврђивање стварне надлежности, права на изјављивање ревизије и у другим случајевима прописаним у овом закону меродавна вредност предмета спора, као вредност предмета спора узима се само вредност главног захтева. Ставом 2. овог члана закона прописано је да се камате, уговорна казна и остала споредна тражења, као и трошкови поступка не узимају у обзир ако не чине главни захтев.

Пошто се ревизијом тужиоца побија пресуда само у делу којим је одлучено о споредном тражењу, као и трошковима поступка, нема места примени одредбе члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП која се односи на општи режим дозвољености ревизије, па ревизија није дозвољена.

Из изнетих разлога, на основу члана 413. ЗПП, одлучено је као у ставу четвртм изреке.

Одлука о захтеву тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка у ставу петом изреке, донета је на основу одредби чланова 165. став 1. и 154. ЗПП.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић